

Interreg

Co-funded by
the European Union

Alpine Space

AlpTextyles

AlpTextyles

Prihodnost alpske tekstilne dediščine

Priročnik za pomoč skupnostim
pri varovanju in ohranjanju
tekstilne dediščine

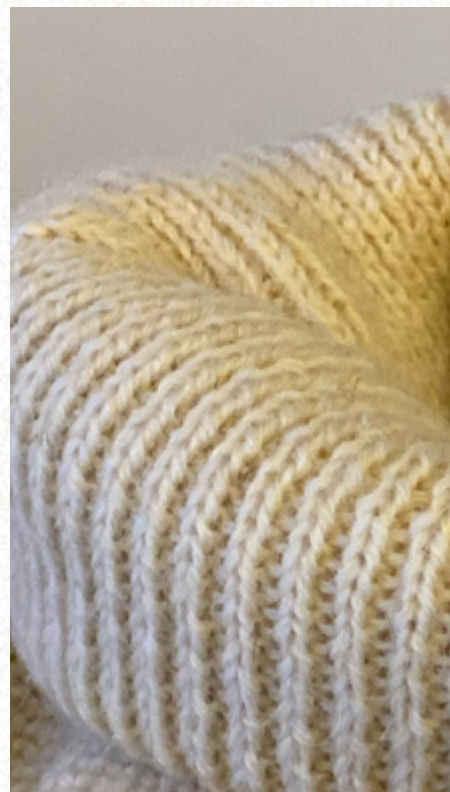
PREPLETANJE KULTUR

Namenjen je vsem, ki sodelujejo pri ohranjanju in razvoju dediščine – lokalnim skupnostim, šolam, društvom, raziskovalcem in rokodelcem. Njegov namen je krepiti samozavest skupnosti, ponuditi praktične korake za varovanje in prenos znanja ter ustvariti prostor, kjer dediščina ni zgolj stvar preteklosti, temveč vir navdiha, inovacij in povezovanja.

Vabimo vas, da priročnik uporabljate kot orodje, ki omogoča, da zgodbe vaših prednikov, znanje vaših mojstrov in bogastvo vaših lokalnih praks živijo naprej – ne le v spominu, temveč tudi v rokah novih generacij, v sodobnih izdelkih, delavnicah, na razstavah in v digitalnih vsebinah.

Naj vas vodijo radovednost, ustvarjalna strast in želja po povezovanju, saj dediščina ni le tisto, kar ohranjamo, temveč tudi tisto, kar znamo predati naprej.

1. Pomen ohranjanja dediščine

CILJI MODULA

- Razumeti pomen dediščine za identiteto skupnosti.
- Prepoznati znanje, veščine in običaje kot ključne elemente dediščine.
- Spoznati vlogo skupnosti pri ohranjanju in prenosu dediščine.
- Zavedati se ustvarjalnega in ekonomskega potenciala dediščine.
- Prepoznati glavna tveganja za izgubo dediščine.

Zakaj je dediščina pomembna?

Alpski prostor se ponaša z bogato tekstilno dediščino in dolgo zgodovino tekstilne proizvodnje. Znanje o uporabi naravnih materialov, kot sta volna in lan, vključno z njihovo pridelavo in obdelavo, je na tem območju prisotno že zelo dolgo. Prav tako se skozi generacije ohranjajo tradicionalne tehnike tkanja, vezenja, pletenja, barvanja tkanin z rastlinskimi barvami, krojenja ter uporaba vzorcev in barv. Vse to bogastvo znanja se ohranja znotraj skupnosti, pri čemer je tekstil vedno izražal pripadnost, prilagajanje okolju in identiteto.

Dediščina ni le spomin, je živ proces. Je temelj identitete skupnosti in služi kot most med preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo. Alpska tekstilna dediščina ni zgolj zbirka starih predmetov, temveč živo pričevanje ustvarjalnosti, iznajdljivosti in povezanosti alpskih skupnosti. Ima izjemno moč povezovanja: znanje, izmenjava izkušenj in skupno ustvarjanje presegajo jezikovne, kulturne in geografske meje. Na ta način dediščina postane sredstvo za sodelovanje, navdih in spremembe.

Kulturno dediščino delimo na snovno in nesnovno dediščino.

Snovna dediščina

Snovna dediščina zajema fizične predmete in prostore, ki so pomembni za zgodovino, umetnost, znanje ali identiteto skupnosti. Delimo jo na premično in nepremično dediščino.

Premična kulturna dediščina vključuje fizične predmete, ki so vidni in otipljivi. Njihova vrednost ni le v lepoti ali funkcionalnosti, ampak tudi v zgodbah, ki jih nosijo. Primeri v tekstilni dediščini:

- **Izdelki:** npr. ročno tkane odeje, tradicionalna oblačila
- **Orodja in instrumenti:** npr. različni pripomočki
- **Dokumenti:** npr. arhivi, zapisi, fotografije, risbe vzorcev

Nepremična kulturna dediščina se nanaša na prostore, stavbe in lokacije, ki jih ni mogoče premikati, in imajo kulturno, zgodovinsko ali estetsko vrednost. Primeri vključujejo arheološka najdišča, stavbe, parke in vrtove, spomenike, naselja in njihove dele, ter kulturne pokrajine.

V kontekstu tekstilne dediščine so pomembni naslednji primeri:

- **Stavbe in delavnice:** npr. tradicionalne delavnice, objekti za sušenje volne, prostori povezani z obdelavo lanu, rokodelske delavnice;
- **Industrijski in gospodarski objekti:** npr. majhne tekstilne manufakture, barvarne, usnjarske delavnice;
- **Kraji:** npr. sezonski pašniki in pastirske poti, sejmišča, tržnice.

Izzivi

Če dediščine ne negujemo aktivno, lahko hitro izgubi svoj pomen. Največji izzivi pri skrbi za dediščino posamezne skupnosti so:

- **Izguba znanja:** Ko mojstri in nosilci tradicije umrejo, se njihovo znanje izgubi. Brez povezave med starejšimi in mlajšimi generacijami ali brez ustrezne dokumentacije postopkov, dediščina postane omejena na muzeje in arhive.
- **Neustrezno hranjenje:** Tekstil je občutljiv na vlago, svetlobo in škodljivce, kot so molji. Brez ustrezne nege in dokumentacije lahko izginejo tako predmeti kot zgodbe, povezane z njimi.
- **Pomanjkanje zanimanja med mladimi:** Če mlajše generacije ne prepoznajo vrednosti ali potenciala dediščine, je prenos znanja ogrožen. Tradicija brez naslednikov izgubi svojo vitalnost in smisel.

1. POMEN OHRANJANJA DEDIŠČINE

- **Vpis v registre:** Registracija elementov dediščine je možna na nacionalnih seznamih nesnovne kulturne dediščine (odvisno od posamezne države), potencialno pa tudi na seznamu UNESCO, ki je najvišja raven priznanja za varstvo. Elemente mora v obeh primerih predlagati lokalna skupnost, ki je povezana z nosilci znanja.

Primeri:

- **Register nesnovne kulturne dediščine na Ministrstvu za kulturo RS:**
[Povezava do registra](#)
- **Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva (UNESCO):**
[Povezava do seznama](#)
- **Spletna stran Intangible Search:** [Povezava](#)

Še en primer:

- **Aplikacija Zapisi spomina** je pobuda za beleženje nesnovne kulturne dediščine, ki vključuje starejšo populacijo, in so jo razvili na Zavodu Dobra Pot.
[Povezava do aplikacije.](#)

2. Dokumentiranje dediščine

CILJI MODULA

- Naučiti se zbirati, strukturirati in pravilno zapisovati informacije.
- Razumeti, kako sistematična dokumentacija podpira dolgoročno ohranjanje dediščine.

Zakaj dokumentirati?

Dokumentacija je prvi korak k varovanju kulturne dediščine. Kar ni zabeleženo, fotografirano ali posneto, se zlahka izgubi, ko nosilci znanja odidejo ali umrejo. Sistematična dokumentacija omogoča:

- ohranjanje spomina, povezanega s predmeti, znanjem in zgodbami;
- lažji prenos znanja med generacijami;
- ustvarjanje virov za raziskovanje, izobraževanje in ustvarjalno uporabo;
- javni dostop in povezovanje z drugimi skupnostmi.

Za alpsko tekstilno dediščino dokumentacija vključuje tako snovne elemente (predmeti, orodja, izdelki) kot nesnovne elemente (znanje, tehnike, zgodbe in običaji).

Etični vidiki dokumentiranja in ohranjanja nesnovne kulturne dediščine

Ko se skupnosti ali kulturne organizacije odločijo dokumentirati svojo nesnovno kulturno dediščino, je pomembno razumeti, da dokumentacija ni zgolj tehnični zapis, temveč predvsem proces sodelovanja in medsebojnega zaupanja. Ohranjanje žive dediščine bi moralo vključevati čim več ljudi, ki to dediščino aktivno prakticirajo in prenašajo.

Ključno je, da so nosilci znanja, izvajalci in drugi člani skupnosti vključeni že od samega začetka v razpravo o tem, kaj bo dokumentirano, kako in za kakšen namen.

Eden najpomembnejših vidikov je pridobitev informiranega soglasja članov skupnosti. Ti morajo vedeti, kaj se bo zgodilo z zbranim materialom – fotografijami, posnetki ali zapiski – kje bodo dostopni in kdo jih bo lahko uporabljal. Skupnosti imajo pogosto svoja pravila glede tega, katero znanje se lahko deli javno in kaj naj ostane znotraj skupnosti. Spoštovanje teh odločitev je bistveno za etično dokumentiranje.

Pri dokumentiranju praks je pomembno, da jih predstavimo tako, kot jih razume skupnost, brez dodajanja stereotipov ali poenostavitev, ki bi lahko popačile njihov pomen. Nekateri rituali ali elementi dediščine so lahko občutljivi ali celo skrivni; v takih primerih je potrebno previdno premisliti, ali in kako jih dokumentirati, pri čemer ohranimo njihovo intimo in dostojanstvo.

Dokumentacija naj bo odprt proces, pri katerem je skupnost vključena v interpretacijo in predstavitev zbranega gradiva. Rezultati naj se vrnejo skupnosti, bodisi kot javne razstave, delavnice ali dostopni arhivi. Na ta način dokumentacija ne služi le raziskovalcem ali institucijam, temveč krepi lokalno identiteto in podpira prenos znanja na mlajše generacije.

Potrebno se je zavedati, da je nesnovna kulturna dediščina dinamična. Razvija in spreminja se z okoljem in družbo, zato dokumentacija ne sme zamrzniti praks v idealizirani obliki, temveč jim omogočiti nadaljnjo rast in prilagajanje. Etična dokumentacija tako ni enkratni akt, temveč dolgoročen odnos med skupnostjo, raziskovalci in kulturnimi organizacijami, ki temelji na spoštovanju, sodelovanju in medsebojnem učenju.¹

---

1 [UNESCO ICH Guide, p. 9](#)

2. DOKUMENTIRANJE DEDIŠČINE

• Nesnovna dediščina:

Tehnike in znanje: npr. obdelava materialov, rokodelske veščine;

Zgodbe in pripovedi: npr. osebne izkušnje, družinske tradicije, lokalne legende;

Običaji in prakse: npr. praznovanja, rituali, skupinsko delo.

Ključni metodi sta **intervju in opazovanje** nosilcev znanja ali posamezne prakse.

V pogovoru je priporočljivo obravnavati:

- Podrobno beleženje prakse (uporabljeni materiali, koraki izdelave, orodja, kraj);
- Nosilce znanja in njihove zgodbe, ki spremljajo prakso;
- Beleženje ne le postopkov, temveč tudi osebnih občutkov, vrednot in pomena za skupnost.

Uporaba standardiziranih obrazcev in kategorij zagotavlja jasnost in primerljivost.

O možnostih in zahtevah dokumentiranja

• Pripomočki za dokumentiranje:

- **Kamera in fotoaparati:** za fotografiranje predmetov na nevtralni podlagi ali v uporabi; idealno oboje. Fotografirajte oziroma posnemite z večih perspektiv, podrobnosti, vzorce in dimenzije.
- **Računalnik:** za urejanje, shranjevanje in arhiviranje dokumentacije. Poskrbite za varnostne kopije in varno shranjevanje.
- **Avdio snemalnik:** za beleženje zgodb, intervjujev ali demonstracij nesnovne dediščine.
- **Standardizirani obrazci:** za enotno beleženje vseh podatkov.
- **Označevalne številke:** za fizične predmete, povezane z dokumentacijo.
- **Merilni trak:** za zapis dimenzij predmetov.
- **Zvezek in pisalo:** za dodatne zapiske ali kadar odpove tehnologija.

• Digitalna organizacija in metapodatki

Fotografije, videoposnetke in avdio datoteke organizirajte z enotnim sistemom poimenovanja in dodajte metapodatke (npr. ime predmeta, datum, avtor, lastnik, lokacija, opis, ključne besede), da zagotovite uporabnost, lažje iskanje in trajnost.

• Zaščita podatkov

Pri beleženju ljudi, zgodb ali intervjujev pridobite ustno ali, še boljše, pisno soglasje. Določite, kdo ima dostop in za kakšen namen. Vključite osebne zgodbe in izkušnje, če to dovoljujejo udeleženci. Zabeležite osnovne biografske podatke (ime, leto rojstva, prebivališče, izobrazba) in osebne pripovedi.

• Transparentnost in kontrola kakovosti

Redno pregledujte dokumentacijo glede točnosti in popolnosti podatkov. Določite odgovorno osebo za kontrolo kakovosti in kontaktno osebo za dostop do zbranih podatkov.

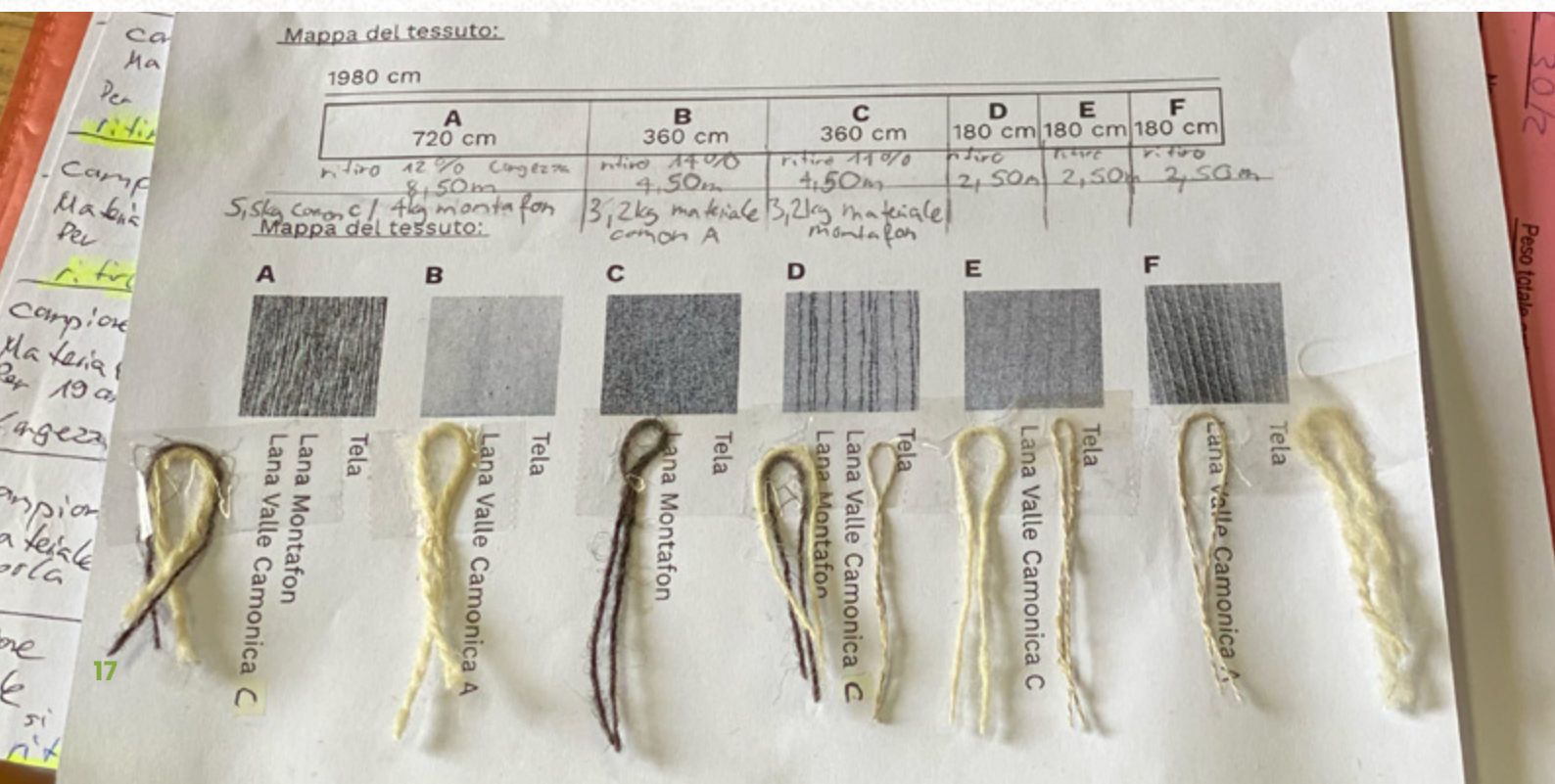
Praktični nasveti

- Predmete fotografirajte na nevtralni podlagi ali v uporabi, da ponazorite njihovo funkcijo.
- Za nesnovno dediščino pripravite strukturo intervjuja ali vprašalnik, s katerim lahko podrobno popišete tehnike, orodja in zgodbe.
- Fizične predmete označite z nevtralnimi in trpežnimi materiali; zagotovite, da se oznake ujemajo z dokumentacijo. Namesto lepila uporabljajte obešalne oznake, da preprečite poškodbe na predmetih.

Osnovna načela etnografskega intervjuja:

- Več poslušajte, manj govorite.
- Postavljajte odprta vprašanja.²
- Beležite dejstva in osebne zgodbe.
- Spoštujte udeležence in pridobite soglasje za snemanje.
- Zaupanje je ključno; spoštujte prošnje, da se določenih informacij ne zabeleži.
- V primeru nejasnih podatkov se vrnite k intervjuvancu za pojasnilo.

2 V prilogi boste našli ideje za osnovna vprašanja.

ZA NAVDIH

Priročnik Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (WIPO) o dokumentiranju tradicionalnega znanja: [Povezava do priročnika](#)

PRAKTIČNA VAJA

Naloga:

Izpolnite dokumentacijski obrazec za predmet tekstilne dediščine.

Koraki:

1. Izberite predmet.
2. Zabeležite vse pomembne (in znane) podatke (opis, dimenzije, materiali, zgodba, povezana oseba).
3. Predmet fotografirajte.
4. Predmet ustrezno označite.
5. Če je možno, dodajte kratek zapis ali spomin nosilca znanja ali lastnika.

Rezultat:

Vsak udeleženec ustvari osnovni zapis, ki ga lahko skupnost kasneje vključi v skupno zbirko dediščine ali digitalni arhiv.

3. Digitalizacija

CILJI MODULA

- Naučiti se uporabljati digitalna orodja za dokumentiranje in shranjevanje dediščine.
- Zagotoviti, da bodo podatki o dediščini dostopni prihodnjim generacijam.

Kako digitalni zapisi pomagajo pri ohranjanju in dostopu

Pri digitalnem beleženju tekstilne dediščine je pomembno razlikovati med **dvema pojmom**:

Digitizacija

Digitizacija pomeni pretvorbo analognih informacij v digitalno obliko. Gre za tehnični proces, v katerem fizični predmet ali dokument postane digitalen.

Primeri v tekstilni dediščini:

- Fotografiranje ali skeniranje ročno tkanih predmetov;
- Skeniranje arhivskih zapisov, risb ali fotografij;
- Snemanje zgodb ali intervjujev in pretvorba v digitalne datoteke (zvok ali video).

Digitalizacija

Digitalizacija je širši postopek, ki vključuje uporabo digitalnih tehnologij za preoblikovanje, izboljšanje ali organizacijo delovnih procesov. Gre za strateški in konceptualni pristop, ne le tehnični korak.

Primeri v tekstilni dediščini:

- Ustvarjanje digitalnih zbirk in arhivov, kjer so predmeti in zgodbe organizirani, poimenovani in povezani z metapodatki;
- Razvijanje spletnih katalogov ali virtualnih razstav za dostopnost zbirke javnosti;
- Uporaba digitalnih orodij za izobraževanje ali promocijo dediščine (spletni tečajji, interaktivne aplikacije).

Prvi korak, ki ga skupnosti običajno naredijo, je digitizacija – pretvorba informacij v digitalno obliko kot temelj za širše digitalne procese.

Korak za korakom: ustvarjanje digitalnih zbirk

1. Priprava

- Izberite predmet, večino ali proces za digitizacijo;
- Določite namen (arhiviranje, promocija, izobraževanje).

2. Zajem

- Fotografirajte ali posnemite predmet/veščino;
- Poskrbite za dobro kakovost zvoka pri intervjujih.

3. Opis (metapodatki)

- Dodajte ključne informacije: ime predmeta, datum, lokacija, material, tehnika, povezane osebe, zgodba;
- Standardizacija imen datotek: jasna poimenovanja (npr. woolen_scarf_Tolmin_2023.jpg), ne uporabljajte generičnih imen kot IMG_1234.jpg.

4. Organizacija

- Ustvarite mape po kategorijah (npr. Predmeti, Orodja, Tehnike, Intervjuji);
- Uporabite standardizirane obrazce za opise (dokumentacijski list + digitalna različica).

5. Shranjevanje in varnost

- Vedno naredite vsaj dve kopiji: eno lokalno (računalnik, disk) in eno v oblaku (Google Drive, Dropbox, OneDrive);
- Redno preverjajte delovanje datotek.

ZA NAVDIH

AlpTextyles digitalni arhiv na platformi Europeana

Europeana je evropska digitalna platforma, ki združuje zbirke in arhive umetnosti, literature, filma, glasbe in drugih virov iz tisočev muzejev, knjižnic in arhivov po Evropi. Omogoča dostop do bogate kulturne dediščine ob jasnem označevanju avtorskih pravic in licenc.

V okviru projekta AlpTextyles so partnerji digitalizirali ključne zbirke alpske tekstilne dediščine in ustvarili digitalni arhiv na Europeani:

- **Sodelovanje z muzejem Montafon:**

tradicionalna oblačila in dodatki iz 18. do 20. stoletja, vzorčniki in arhivski materiali, ki prikazujejo tekstilne tradicije. [Povezava](#)

- **Sodelovanje z Musei Valposchiavo:**

materiali, ki prikazujejo povezavo med tekstilnimi praksami, trajnostjo in lokalnimi zgodbami, vključno s Casa Tomé (1350) in »Coperta Poschiavina«. [Povezava](#)

- **ZRC SAZU:** več kot sto unikatnih tradicionalnih oblačil iz 19. do začetka

20. stoletja z Gorenjske, vključno z muzejskimi predmeti, fotografiranimi posebej za namene projekta. [Povezava](#)

Te zbirke omogočajo širši dostop do dragocene kulturne dediščine v evropskem digitalnem prostoru.

Preventivni ukrepi in shranjevanje

Pravilni pogoji shranjevanja so ključni za ohranjanje tekstila:

- Predmete hranite stran od neposredne sončne svetlobe, saj UV žarki povzročajo bledenje in lomljenje vlaken.
- Idealna mikroklima: 18–22 °C in 45–55 % relativne vlage; stabilnost je ključna, saj nihanja škodujejo materialom.
- Tekstil shranjujte vodoravno na podlagi, ne na obešalniku, da se prepreči raztezanje.
- Uporabite škatle in papir brez kisline za zavijanje in ločevanje plasti.
- Če shranjevanje na vodoravni površini ni mogoče, velike obleke shranjujte v bombažnih zaščitnih vrečah, ki prepuščajo zrak.
- Izogibajte se kovinskim obešalnikom; uporabite široke, oblazinjene obešalnike za enakomerno podporo ramenom iz nevtralnega materiala.
- Zaščitite pred molji in drugimi žuželkami: tekstil naj bo čist, brez znoja, hrane in organskih ostankov. Naravno zaščito omogočajo tudi rastline, na primer sivka, cedra ali lovorjev list.
- Orodja prav tako zahtevajo nego: les zaščitite pred škodljivci in vlago, kovinsko orodje pred rjo.
- Prostori za shranjevanje naj bodo suhi, redno zračeni in, če je mogoče, namenjeni le shranjevanju. Redni pregledi in prezračevanje (npr. dvakrat letno) pomagajo odkriti zgodnje znake poškodb in omogočajo pravočasno ukrepanje.

Ohranjanje nesnovne dediščine

Nematerialna dediščina – znanje, veščine, običaji, zgodbe in rituali – je pogosto še bolj ranljiva kot fizični predmeti, saj obstaja le, dokler se aktivno prakticira in prenaša. Ko ni več nosilcev znanja, njihovo znanje izgine, če ga ne prenesemo ustrezno.

Kako dokumentirati in prenašati znanje

Za nesnovno dediščino je temeljna dokumentacija: snemanje videoposnetkov, fotografiranje in skrbno zapisovanje postopkov zagotavlja, da bo znanje ohranjeno za prihodnje generacije.

Vendar zgolj dokumentacija ni dovolj. Učinkovit prenos zahteva praktične izkušnje – najučinkovitejša metoda so delavnice, na katerih mojstri neposredno poučujejo mlajše. Poleg tehničnih postopkov je pomembno zapisovati tudi zgodbe, pregovore, pesmi in običaje, ki dajejo znanju kulturni kontekst in pomen.

Skupnostni dogodki, kot so sejmi, festivali in dnevi odprtih vrat, ponujajo priložnost, da tradicijo predstavimo širši javnosti ter povečamo zavedanje in spoštovanje njene vrednosti.

Vključevanje mojstrov in nosilcev znanja

Nosilci znanja so pravi ambasadorji dediščine in pomembno je, da jih aktivno vključujemo v življenje skupnosti. Prenos znanja se lahko izvaja preko šol, medgeneracijskih projektov, lokalnih razstav in javnih predstavitev. Tak pristop ohranja tehnike ter spodbuja spoštovanje do tistih, ki ohranjajo dediščino živo. Javno priznanje njihove vloge krepi identiteto skupnosti in ozavešča o pomenu dediščine.

ZA NAVDIH

- **Transumanza Culturale** Dogodek na lokalni ravni, ki vključuje vse deležnike v verigi oskrbe z volno – od pastirjev do lokalnih društev, ki obujajo tradicionalne rokodelske veščine, obnavljajo vrednost volne, izdelke ter izpostavljajo njihovo trajnost in krožnost: [Povezava na YouTube](#)
- **Rokodelski center Škofja Loka** (Razvojna agencija Sora): [Priročniki](#) in [videoposnetki](#) za prenos znanja

PRAKTIČNA VAJA

Naloga: Ustvarite načrt nege predmeta ali prostora.

Koraki:

1. Izberite predmet (npr. volnena odeja, statve za tkanje) ali prostor (npr. za shranjevanje tekstila).
2. Zabeležite:
  - Trenutno stanje (fotografija + opis)
  - Potencialna tveganja (vlaga, molji, nepravilna uporaba)
  - Potrebni preventivni ukrepi (pravilno shranjevanje, redno čiščenje, zaščita)
  - Pogostost vzdrževanja (npr. letni pregled, mesečno čiščenje)
3. Če gre za nematerialno dediščino (npr. znanje tkanja), pripravite načrt prenosa:
  - Določite nosilce znanja
  - Opredelite način prenosa (delavnica, video, mentorstvo)
  - Določite udeležence (mladi, društva, obiskovalci)

Rezultat: Vsaka skupnost ustvari konkreten in izvedljiv načrt skrbi za dediščino, ki ga lahko uporablja v praksi in po potrebi posodablja.

Povezovanje z drugimi skupnostmi in kulturnimi institucijami

Dediščina ne pozna meja. Skupne razstave, festivali in izmenjave z drugimi skupnostmi krepijo medkulturni dialog ter omogočajo, da dediščina živi v širšem kontekstu. Digitalna orodja, kot so virtualne razstave in spletne konference, omogočajo povezovanje na daljavo in deljenje zgodb kljub geografskim omejitvam.

ZA NAVDIH

- **Zgodbe evropske kulturne dediščine:** Vsako leto so skupnosti povabljeni, da pripovedujejo zgodbe o svoji dediščini. Najboljše zgodbe lahko prejmejo financiranje za izvedbo in širitev dejavnosti. [Povezava do zgodb](#)
- **AlpTextyles etikete z zgodbo:** Medtem ko obvezne etikete na tekstilnih predmetih vsebujejo osnovne tehnične podatke, AlpTextyles etiketa ponuja bogatejšo zgodbo: pri tekstilnih izdelkih razkrije podatke o proizvajalcih, uporabljenih vlaknih in tehnikah, lokalnih pasmah in rastlinskih sortah, krajih, povezanih z izdelavo, ter vrednotah, ki oblikujejo proces. [Povezava](#)
- **Preberite tudi: Diego Rinallo:** Heritage storytelling, community empowerment and sustainable development. [Povezava do akademskega članka](#)

PRAKTIČNA VAJA

Naloga: Napišite kratko zgodbo o predmetu za razstavo ali publikacijo.

Koraki:

1. Izberite predmet.
2. Odgovorite na vprašanja: kdo, kdaj, kje, zakaj, kaj, kako.
3. Napišite zgodbo do 150 besed.
4. Vključite čustva ali podobe, ki jih lahko bralec vizualizira.
5. Po želji dodajte fotografijo ali kratek video.

Rezultat: Udeleženci ustvarijo konkretno komunikacijsko gradivo, pripravljeno za razstave, spletno uporabo ali publikacije.

Več vaj o pripovedovanju zgodb o dediščini najdete tukaj: [Povezava do priročnika](#)

6. Revitalizacija tekstilne dediščine

CILJI MODULA

- Prepoznati različne načine vključevanja elementov dediščine v sodobno življenje.
- Razumeti pomen sodelovanja med skupnostmi, oblikovalci in turističnimi organizacijami.
- Najti navdih v uspešnih primerih oživitve dediščine.

Revitalizacija dediščine

Dediščina ni zgolj spomin na preteklost – je živo izhodišče za oblikovanje prihodnosti. Revitalizacija pomeni ponovno vključitev tradicionalnih tehnik, znanja in izdelkov v sodobno življenje – bodisi kot del vsakodnevnih aktivnosti, turističnih doživetij ali kot navdih za nove ustvarjalne prakse. Tak pristop zagotavlja, da dediščina ne ostane zaprta v muzejih, temveč postane most med generacijami ter vir identitete in inovacij.

Kako ponovno vključiti tradicionalne tehnike in izdelke

Tradicionalni tekstilni izdelki lahko znova zaživijo, ko se tradicionalne prakse združijo s sodobno uporabnostjo. Sodelovanje z oblikovalci in umetniki odpira možnosti za reinterpretacijo tehnik na nove načine, na primer z digitalnimi vzorci, sodobnim tiskom na tkanine ali posodobljenim oblikovanjem oblačil.

Oživitev je lahko tudi osnova za kulturni turizem: obiskovalci lahko aktivno sodelujejo, namesto da zgolj opazujejo – na primer pri tkanju, barvanju volne, raziskovanju tematskih poti ali udeležbi na delavnicah.

Vključevanje skupnosti in mladih

Revitalizacija uspe le ob aktivni udeležbi skupnosti. Praktične aktivnosti, kot so demonstracije tradicionalnih tehnik, delavnice za otroke in mlade ter sejmi ali festivali, omogočajo prenos znanja in njegovo preoblikovanje.

Šole, mladinski centri in društva lahko dediščino vključijo v neformalno izobraževanje in učenje združijo z ustvarjanjem. Medgeneracijsko sodelovanje je ključnega pomena: mojstri in nosilci znanja delujejo kot mentorji, mlajše generacije pa prispevajo nove ideje, uporabljajo digitalna orodja, da dediščini vdihnejo sodobne oblike, in jo promovirajo na družbenih omrežjih.

ZA NAVDIH

- **Ponovno oživljanje pridelave lanu na Škofjeloškem:** praktične delavnice, filmi, razstave, publikacije. [Povezava na YouTube](#)
- **Dogodek Brächette v Švici:** [Povezava](#)
- **Razvoj naravnih barvil:** sodelovanje z različnimi posamezniki in skupnostmi za nove izdelke (Mediplant – Lili Panjtar – Landici)

PRAKTIČNA VAJA

Naloga: Oblikujte manjši dogodek ali aktivnost z namenom oživitve dediščine.

Koraki:

1. Izberite element tekstilne dediščine, ki ga želite izpostaviti (npr. tehniko, predmet, zgodbo).
2. Odločite se za obliko dogodka (delavnica, dan odprtih vrat, predstavitev, manjša razstava ...).
3. Na kratko opišite osnovne elemente:
  - Kdo sodeluje (mojster, člani skupnosti, mladi, gostje)?
  - Kaj bo prikazano ali izdelano?
  - Kje in kdaj bo dogodek potekal?
  - Kako boste promovirali dogodek (plakati, družbena omrežja, partnerji)?
  - Kakšen bo rezultat (izdelki, novo znanje, povezave v skupnosti)?

Rezultat: Udeleženci pripravijo osnovni scenarij dogodka, ki ga lahko skupnost kasneje tudi izvede.

7. Prenos znanja in veščin

CILJI MODULA

- Razviti učinkovite načine deljenja znanja in veščin znotraj in izven skupnosti.
- Prepoznati in podpreti nosilce znanja kot ključne akterje ohranjanja dediščine.
- Spodbujati trajnostne oblike izobraževanja in prenosa veščin.

Pomen deljenja znanja

Znanje o dediščini ima smisel le, če ga delimo in prenašamo naprej. Alpska tekstilna dediščina je bogata s specializiranimi tehnikami, veščinami in procesi, ki jih ni mogoče najti v učbenikih – poznajo jih le ljudje, ki jih izvajajo. Zato je pomembno, da skupnosti razvijejo načine za deljenje tega znanja, veščin in praks tako znotraj kot izven skupnosti, s čimer zagotavljajo njihovo ohranjanje.

Prenos veščin znotraj skupnosti

Eden najpreprostejših in najbolj učinkovitih načinov prenosa znanja o dediščini so skupnostna srečanja. To so lahko manjši dogodki v lokalnih prostorih, kot so kulturni centri, muzeji ali dvorane, kjer starejši člani in nosilci znanja srečujejo mlajše udeležence. Znanje se deli skozi pogovore, demonstracije tehnik in skupno ustvarjanje.

Takšna srečanja ne prenašajo le veščin, temveč tudi krepijo občutek pripadnosti, zaupanje in povezanost skupnosti.

Učenje in izobraževanje

Strukturirane oblike učenja dopolnjujejo neformalne priložnosti in omogočajo sistematičen prenos znanja:

- **Delavnice in tečaji:** Praktično učenje tehnik, kot so tkanje, polstenje, barvanje z naravnimi barvami, izdelava čipk ali vezenje, ki jih organizirajo šole, muzeji, društva ali nosilca znanja.
- **Mentorstvo:** Izkušeni nosilci znanja vodijo majhne skupine učencev skozi daljše obdobje, kar omogoča poglobljeno razumevanje in razvoj praktičnih veščin.
- **Spletni tečaji in videi:** Razširjajo dostop tudi zunaj lokalne skupnosti, kar omogoča da znanje da doseže nove generacije raziskovalcev, oblikovalcev in ljubiteljev po svetu.

Opolnomočenje nosilcev znanja

Nosilci znanja so srce dediščine – brez njihove pripravljenosti za deljenje znanja, le-to lahko hitro izgine. Skupnosti bi morale:

- Prepoznati in javno ceniti njihovo vlogo.
- Jih vključevati v projekte in dogodke.
- Zagotoviti pošteno nadomestilo ali (denarno) podporo za njihovo delo.
- Nuditi platforme, kjer so njihove zgodbe vidne in dostopne.

ZA NAVDIH

- **Poletna šola Alpine Icon**, ki jo je v okviru projekta AlpTextyles podprla regija Lombardija: [Povezava na YouTube](#)
- **AlpTextyles tekstilna šola v Sloveniji**, ki sta jo v okviru projekta AlpTextyles organizirala Razvojna agencija Sora in ZRC SAZU: [Povezava na YouTube](#)
- **Rokodelski priročniki**: [Povezava do priročnika za vezenje](#)
- **Izmenjave med mojstri in mreženje**: Krepijo veščine in spodbujajo inovacije. V projektu AlpTextyles je potekalo več takih izmenjav, npr. Škofja Loka–Regione Lombardia: [Povezava na YouTube](#)

PRAKTIČNA VAJA

Naloga: Organizirajte rokodelski tečaj za prenos znanja.

Koraki:

1. Izberite veščino in izkušenega mojstra.
2. Določite ciljno skupino (otroci, mladina, odrasli, turisti).
3. Izberite obliko (delavnica, demonstracija v živo, spletni video).
4. Načrtujte čas in prostor (popoldne po 17.00 ali ob vikendih; zagotovite dovolj prostora, svetlobe, dostop do vode, priročnega skladišča, zadostno število miz in stolov itd.).
5. Načrtujte promocijo (plakati, družbena omrežja, partnerji).
6. Dogovorite se o poštenem nadomestilu za mojstra (brezplačna delavnica, ki jo podpira institucija ali plačana udeležba).
7. Določite pričakovane rezultate (nov izdelek, pridobljena veščina, povečana ozaveščenost o dediščini).
8. Pripravite kratek članek ali objavo za družbena omrežja o delavnici z veščinami iz petega modula.

Rezultat: Skupnost bo pridobila preprost izobraževalni načrt in praktične izkušnje pri prenosu znanja, ki ga je mogoče razvijati, program pa ponoviti.

8. Dediščina kot navdih za nove generacije

CILJI MODULA

- Spodbuditi mlade ustvarjalce, da dediščino vidijo kot vir ustvarjalnosti.
- Povezati tradicionalno znanje s sodobnimi trendi in praksami.
- Ustvariti priložnosti za medgeneracijsko sodelovanje in razvoj novih izdelkov.

Dediščina kot živi vir ustvarjalnosti

Kulturna dediščina ni le zbirka predmetov ali zapisov – je živi vir navdiha, ki odpira prostor za raziskovanje, ustvarjalnost in inovacije. Alpska tekstilna dediščina s svojimi bogatimi vzorci, barvami, tehnikami in zgodbami ponuja neomejene možnosti za sodobno ustvarjanje.

Spodbujanje ustvarjalnosti med mladimi

Mladi pogosto iščejo nove načine izražanja. Tradicionalni motivi jih lahko navdihnejo s svojo estetsko močjo in pripovedno vrednostjo. Integracija dediščinskih elementov v sodobno oblikovanje spodbuja inovativnost in daje tradicionalnim tehnikom novo življenje. Za aktivno vključevanje mladih je ključno zagotavljanje praktičnih izzivov in dostopnih gradiv o dediščini.

Medgeneracijsko sodelovanje

Ko se ustvarjalnost mladih sreča z znanjem starejših generacij, nastajajo inovativne in avtentične rešitve. Delavnice, na katerih mojstri predstavijo tradicionalne tehnike, mladi oblikovalci pa jih reinterpreterirajo v sodobne izdelke, omogočajo hkraten prenos znanja in generiranje idej. Šole, umetniki, lokalni ustvarjalci in društva lahko sodelujejo pri gradnji mostu med tradicijo in sodobnostjo.

Sodobni izdelki, navdihnjeni z dediščino

Izdelki, ki temeljijo na dediščini, združujejo avtentično zgodbo s sodobno uporabnostjo.

Primeri: Torbe, oblačila, nakit ali elementi notranje opreme z uporabo tradicionalnih tekstilnih vzorcev in tehnik.

Ti izdelki krepijo lokalno identiteto in nagovarjajo tržišče za unikatne, z zgodbo obogatene predmete, ki jih ni možno najti v množični proizvodnji.

ZA NAVDIH

AlpTextyles projekt: kapsulna kolekcija Istituto Marangoni in Montafon (MU).
[Povezava do kataloga](#)

UMID Capsule Collection: Francesco Ferrero in Codadilana – Lombardija.
[Povezava do YouTube videa](#)

Primeri oblikovalcev: Vita Ivičič. [Povezava do spletne strani](#)

Podjetje Opančareva kći, navdihnjeno z lokalno tradicijo. [Povezava do spletne strani](#)

PRAKTIČNA VAJA

Skupinski ustvarjalni proces – mentorstvo in sodelovanje

Cilj: Povezati tradicionalno znanje nosilcev dediščine, mlade in profesionalne oblikovalce za razvoj novih idej za sodobne izdelke, navdihnjene z dediščinskimi vzorci in tehnikami.

Sestava skupine:

- Nosilci znanja (starejši člani skupnosti, mojstri tradicionalnih tehnik)
- Mladi (študenti, lokalni ustvarjalci)
- Oblikovalec ali kreativni mentor (s področja mode, grafičnega ali industrijskega oblikovanja)

Koraki:

1. Predstavitev dediščine

- Nosilci znanja predstavijo tehnike, vzorce, materiale ali zgodbe.
- Poudarijo pomen in edinstvenost posamezne tehnike ali motiva.

2. Brainstorming in generiranje idej

- Določanje možnosti za inovativno uporabo dediščinskih elementov.
- Oblikovalec vodi kreativno razmišljanje: skice, moodboardi, kombinacija tradicije in sodobnosti.
- Mladi prispevajo ideje glede uporabnosti, sodobnih trendov in uporabniških preferenc.

3. Razvoj koncepta izdelka

- Določitev vrste izdelka, namena, ciljne publike in ključnih značilnosti.
- Razmislek o prototipiranju ali predstavitvi izdelka na delavnicah, razstavah ali mini-kolekcijah.

4. Predstavitev in refleksija

- Skupine predstavijo koncepte drugim udeležencem ali mentorjem.
- Razprava o tem, kako je bila dediščina vključena, s katerimi izzivi so se soočili in katere priložnosti obstajajo za nadaljnji razvoj.

8. DEDIŠČINA KOT NAVDIH ZA NOVE GENERACIJE

Rezultat:

- Skupina ustvari inovativni koncept izdelka, ki združuje tradicijo in sodobno oblikovanje.
- Udeleženci pridobijo izkušnje v medgeneracijskem sodelovanju in mentorstvu.
- Ideje so pripravljene za prototipiranje ali praktično izvedbo.

9. Intelektualna lastnina in pravna zaščita

CILJI MODULA

- Razumeti osnovne oblike zaščite kulturne in tekstilne dediščine.
- Spoznati pomen pravne zaščite za ohranjanje avtentičnosti in zagotavljanje ekonomske trajnosti dediščinskih izdelkov.
- Naučiti se, kako pristopiti k postopku zaščite.

Kulturna in intelektualna lastnina

Ohranjanje dediščine ni le fizična zaščita predmetov ali oživitve tehnik, temveč vključuje tudi pravno zaščito. Pravni in intelektualni instrumenti omogočajo skupnostim:

- zaščititi svoje znanje, izdelke in identiteto pred zlorabo ter
- ustvariti temelje za trajnostni gospodarski razvoj.

Kaj so pravice intelektualne lastnine in zakaj so pomembne za dediščino?

Pravice intelektualne lastnine ščitijo ustvarjalne ideje, znanje in izdelke. Za dediščino so ključne, ker omogočajo:

- preprečevanje nepooblaščen uporabe ali potvarjanja tradicionalnega znanja in simbolov;
- odločanje skupnosti o načinu uporabe njihove dediščine;
- povečanje prepoznavnosti, tržne vrednosti in trajnosti dediščinskih izdelkov.

Vrste pravic intelektualne lastnine

Avtorska pravica: ščiti izvirna dela, kot so risbe vzorcev, publikacije, fotografije ali zbirke zgodb.

Blagovne znamke: ščitijo ime, logotip ali simbol, ki ga skupnost uporablja za svoje izdelke (npr. znak kakovosti za tekstil).

Patenti: ščitijo nove tehnične rešitve, postopke ali izume. Manj pogosti v tekstilni dediščini, vendar pomembni za inovativne proizvodne metode.

Kolektivne znamke in geografske označbe: označujejo izvor izdelka in zagotavljajo kakovost (npr. idrijska čipka).

Kulturna intelektualna lastnina: ščiti znanje, tradicije in prakse, povezane s skupnostjo, ter preprečuje nepooblaščen tržno uporabo.

Več informacij: [Povezava na spletno stran Kulturna intelektualna lastnina](#)

Kako obravnavati kulturno prisvajanje in zagotoviti spoštljivo sodelovanje

Tekstilne tradicije lahko pritegnejo pozornost oblikovalcev in podjetij. Čeprav lahko sodelovanje prinese vidnost in dohodek, obstaja tveganje zlorabe ali kulturnega prisvajanja, če se motivi ali znanje skupnosti uporabljajo brez soglasja, priznanja ali poštenega nadomestila.

V primeru ko si podjetja želijo spoštljivega sodelovanja s predstavniki nosilcev tradicionalnega znanja, naj skupnosti – na podlagi najboljših praks in smernic Svetovne organizacije za intelektualno lastnino ter Pobude za pravice kulturne intelektualne lastnine® – postavijo naslednja vprašanja in zahteve.

Soglasje: prostovoljno, predhodno in obveščeno

- Zahtevajte, da podjetja predstavijo svoj projekt, **preden uporabijo tradicionalne motive ali znanje**.
- Skupnost mora razumeti, kaj bo proizvedeno, kako bo prodano in kdaj.
- Odločitve naj bodo kolektivne, v skladu s tradicionalnimi organi upravljanja ali predstavniki skupnosti.
- Pisno soglasje naj določa obseg, omejitve in trajanje uporabe.

Priznanje: priznanje in avtorstvo

- Zahtevajte, da ime skupnosti in njen prispevek izstopata v vseh komunikacijskih materialih, embalaži, razstavah in medijskih objavah.
- **Dogovorite se, kako želi skupnost biti predstavljena** (vizualije, jezik, ime).
- Zagotovite, da se zgodba o tekstilu ali tehniki pripoveduje natančno, v posvetovanju s člani skupnosti.

Nadomestilo: pošteno in pravično

- Zagotovite transparentno in pošteno delitev koristi:
  - Finančno: avtorske provizije, pavšalni zneski ali skupnostni skladi;
  - Drugo nadomestilo: izobraževanje, deljene pravice intelektualne lastnine, vidnost, izobraževanja.
- **Vrsto nadomestila določite pred začetkom proizvodnje.**
- Vključite mehanizme za pregled in prilagoditev koristi skozi čas.

Gradnja spoštljivih odnosov

- Podjetja naj si vzamejo čas za spoznavanje skupnosti in njene kulture pred pogajanjem.
- Skupnosti imajo pravico zavrniti sodelovanje, če je predlog neustrezen.
- Sodelovanje mora temeljiti na zaupanju, spoštovanju in stalnem dialogu, ne na enkratnih transakcijah.

Če pride do zlorabe

- Dokumentirajte in javno predstavite dokaze nepooblaščne uporabe (datumi, slike, komunikacija).
- Obrnite se na lokalni urad za intelektualno lastnino, kulturne organizacije ali nevladne organizacije za pravno in javno podporo.
- Komunicirajte mirno in profesionalno ter zahtevajte odpravo, priznanje ali nadomestilo škode.

Kako zaščititi tekstilno dediščino

- **Tradicionalni vzorci in motivi:** avtorska pravica ali kolektivna blagovna znamka.
- **Izdelki z geografskim poreklom:** geografska označba.
- **Nove tehnike ali proizvodni postopki:** patent.
- **Znamke skupnosti:** oznake kakovosti ali avtentičnosti, ki potrjujejo izvor in kakovost izdelka.

Praktični nasveti za skupnosti

1. Ugotovite, kateri elementi dediščine imajo potencial za pravno zaščito (predmeti, vzorci, tehnike, imena).
2. Posvetujte se s strokovnjaki (urad za intelektualno lastnino, odvetniki, podporne organizacije).
3. Razmislite o **kolektivni zaščiti**, ki je pogosto učinkovitejša od individualne.
4. Spoznajte postopek registracije: vložitev vloge, dokumentacija, pristojbine. Pogosto so na voljo subvencije in podporni programi.

Koristni kontakti in navdih

- **Pravilo 3C: Consent. Credit. Compensation© (2017)** – okvir za trajnostne, poštene in pravične odnose s skrbniki tradicionalnega znanja in kulturnih izrazov
[Povezava do spletne strani](#)
- **Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (UIL):**
[Povezava do spletne strani](#)
- **Urad EU za intelektualno lastnino (EUIPO):**
[Povezava do spletne strani](#)
- **Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (WIPO):**
[Povezava do spletne strani](#)
- **Safeguarding Traditional Textile Knowledge in the Alpine Context:**
Študija avtorice Agnese Musatti (Lombardy Region): [Povezava](#)

PRAKTIČNA VAJA

---

1. Naredite seznam elementov tekstilne dediščine vaše skupnosti (vzorci, izdelke, zgodbe, imena).

2. Za vsak element določite najprimernejšo obliko zaščite:

- Avtorska pravica
- Kolektivna blagovna znamka
- Geografska označba
- Patent

3. Pojasnite, zakaj je izbrana oblika najbolj primerna in kako bo pomagala ohraniti dediščino ter povečati njeno vidnost.

4. Ustvarite kontrolni seznam za sodelovanje s podjetji:

- Kdo zastopa skupnost?
- Katere oblike priznanja in nadomestila so prednostne?

10. Tržna predstavitev in poslovni modeli

CILJI MODULA

- Razumeti, kako lahko dediščina postane trajnosten vir dohodka.
- Spoznati osnovne elemente poslovnega modela za kulturne izdelke.
- Prepoznati priložnosti za povezovanje dediščine s turizmom in lokalnim trgom.
- Razumeti pomen jasne komunikacije in pozicioniranja izdelkov, ki črpajo navdih v dediščini.

Ekonomski potencial kulturne dediščine

Kulturna dediščina ima pomemben gospodarski potencial za lokalne skupnosti. Ko je dediščina pravilno predstavljena in tržno pozicionirana, podpira trajnostni razvoj, krepi lokalno identiteto in ustvarja nova delovna mesta. Pri tekstilni dediščini to pomeni, da izdelki niso le estetsko privlačni, temveč nosijo zgodbe, avtentičnost in vrednote, ki jih sodobni potrošniki vse bolj cenijo.

Izdelki z navdihom dediščine so privlačni saj združujejo rokodelstvo, tradicijo in kulturni pomen. Njihova vrednost ni le v uporabnosti, temveč tudi sposobnosti, da pripovedujejo zgodbo preteklosti, način življenja posamezne skupnosti in opozarjajo na veščine, ki se prenašajo iz generacije v generacijo.

Kako predstaviti in prodajati izdelke, navdihnjene z dediščino?

Jasno pripovedovanje zgodb je ključnega pomena. Vsak izdelek naj odgovori na vprašanja:

- Kdo ga je izdelal?
- Kdaj in kje je bil izdelan?
- Katere tehnike in materiale so uporabili?
- Kakšen pomen ima izdelek za skupnost, v kateri je nastal?

Zgodbe namreč lahko izdelke spremenijo v »premium« izdelke – unikatne, kakovostne in navdihujoče.

Razmislite o poslovnem modelu

Jasen poslovni model zagotavlja, da izdelki preživijo na trgu in postanejo trajnosten vir prihodka. Ključni vidiki:

- **Stroški:** materiali, proizvodnja, promocija, embalaža, distribucija.
- **Ciljni kupci:** turisti, lokalni prebivalci, oblikovalci, zbiratelji ali širša javnost.
- **Proizvodnja:** ročno delo, manjše delavnice ali kombinacija z industrijsko proizvodnjo.
- **Prodaja in promocija:** kanali, po katerih izdelek doseže kupca – lokalni sejmi, muzejske trgovine, spletna prodaja, družbena omrežja, turistični paketi.
- **Strategija cen:** zagotavlja pošteno nadomestilo proizvajalcem in avtorjem, hkrati pa omogoča investiranje dobička v skupnost, razvoj vsebin in promocijo.
- **Pozicioniranje blagovne znamke:** dosledna vizualna podoba, oznake kakovosti ali skupnostne znamke pomagajo kupcem prepoznati avtentične izdelke in graditi zaupanje.

ZA NAVDIH

- **Prodaja uradnih turističnih spominkov**, ki so jih izdelali rokodelci, in delavnice v **Rokodelskem centru Škofja Loka**: [Povezava do spletne trgovine](#)
- **Semne Cusute**: prodaja tekstilnih tečajev in sodobnih izdelkov, navdihnjenih z romunsko vezeninsko tradicijo: [Povezava do spletne strani](#)
- **Poslovni načrt za Bergamasca Wool** – Kilowatt (v okviru projekta AlpTextyles podprl projektni partner Regione Lombardia): [Povezava](#)

PRAKTIČNA VAJA

Naloga: Izberite en izdelek ali storitev in oblikujte ponudbo.

1. Definicija izdelka: Kaj ponujamo? (tradicija, materiali, zgodba)
2. Ciljni kupec: Kdo bo kupil izdelek? (turisti, lokalna skupnost, oblikovalci, mladi)
3. Edinstvena vrednost: Zakaj je izdelek poseben? (izvor, ročna izdelava, avtentičnost, omejena serija)
4. Tržni kanali: Kako in kje se bo izdelek prodajal? (sejmi, trgovine, splet, turistični paketi)
5. Cenovna strategija: Kako bo cena odražala premium pozicioniranje in proizvodne stroške?
6. Zgodba: Kako bomo kupcu predstavili zgodbo izdelka in dediščine naše skupnosti? (etiketa, opis, digitalni mediji)

Rezultat: Udeleženci bodo razvili celovit koncept tržne predstavitve in poslovnega modela izdelka z navdihom dediščine, ki ga skupnost lahko uporabi za trajnostno prodajo, promocijo in širjenje kulturne vrednosti.

Vzorec dokumentacijskega lista:

Osnovni podatki

Oznaka predmeta:

Tehnika izdelave:

Ime predmeta:

Datum nastanka (če je znan):

Opis (kaj je, namen uporabe):

Kraj izvora:

Dimenzije in materiali:

Lastnik ali mesto hrambe:

Nosilec znanja:

S predmetom povezana zgodba (kratka pripoved)

- Za kaj je bil predmet (ali je še) uporabljen?
- Na kakšen način?
- Ali ima simbolni pomen, ali je povezan z družbenimi običaji, delom ali življenjskimi rituali?
- Vse »skrite« informacije so zelo dragocene za interpretacijo snovne kulturne dediščine.

Fotografija

- Fotografirajte predmet na nevtralni podlagi in/ali v uporabi. Idealno je, da posnamete oba pristopa.
- Zajemite več kot eno perspektivo, detajle, vzorce in dimenzije.
- Uporabite enotni sistem poimenovanja fotografij in dodajte metapodatke (ime predmeta, datum, avtor, lastnik, lokacija, opis, ključne besede).

Kolofon

Prihodnost alpske tekstilne dediščine: Priročnik za pomoč skupnostim pri varovanju in ohranjanju tekstilne dediščine

Izdala: Razvojna agencija Sora d.o.o.

Urednici: Marija Demšar in Tajda Jovanovski

Avtorji: Marija Demšar, Katarina Šrampf Vendramin, Kati Sekirnik, Diego Rinallo

Fotografije: arhiv projektних partnerjev projekta AlpTextyles, Andrej Furlan, Jana Jocif

Oblikovanje: Simon Pavlič

Cena spletne publikacije: brezplačno

Leto izdaje: 2025

Priročnik je bil pripravljen v okviru projekta AlpTextyles, ki ga sofinancira Evropska unija v programu Območje Alp (Alpine Space).

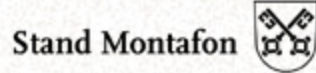
Interreg

Co-funded by the European Union

Alpine Space

AlpTextyles

SUPPORTED BY THE EUROPEAN UNION THROUGH THE INTERREG ALPINE SPACE PROGRAMME

